

Ik, op een bevroren meer, bij een gletsjer | Foto: Tyler Los-Jones

Het is voor mij niet makkelijk om over deze reis te schrijven. Niet omdat er niets te vertellen valt; er is veel te veel te vertellen, en ik heb de woorden (nog) niet. In de weken sinds ik terug ben probeer ik mijn verhaal te doen, aan de mensen om mij heen, en telkens krijg ik het gevoel alsof ik een droom vertel, waarin andere kleuren bestaan en andere codes gelden, waarin dingen kunnen die we niet eens kunnen verzinnen in dit gewone leven. Een droom die niemand, die het niet zelf gedroomd heeft, kan bevatten.

Toen ik voor het eerst een gletsjer zag – en hoorde – kalven, was ik op zijn zachts gezegd overdonderd. Kalven is het werkwoord dat we geven aan het moment waarop een stuk van een gletsjer, die als een wand in de zee eindigt, afbreekt en de zee in zakt. Dit gaat met een onbeschrijfelijk luid en diep geluid gepaard, ijs en sneeuw stuiven op, het water reageert en vormt met een lichte vertraging een grote golf. Dit was zo sterk, zo oer-oud, zo bizar om waar te nemen. Ik had zoiets nooit eerder meegemaakt. En toen, een half uurtje later, maakte ik het weer mee. En de volgende dag weer, en de volgende ook. Gewoon werd het niet, maar wel bijna, ik leerde het kennen. En toch is het iets wat ik misschien wel nooit meer zal zien.

Dit is maar één van de vele voorbeelden van hoe vervreemdend het was om even in zo'n andere wereld te zijn. Het was ook koud, natuurlijk, maar daar leerde je je naar kleden en gedragen. In Nederland moest ik echt weer even wennen aan de warmte, de weinige lagen die nodig zijn.

Even een stapje terug. We zeilden met dertig kunstenaars, vier gidsen en de crew op het zeilschip de Antigua, vanaf Longyearbyen langs vele plekken op Svalbard/Spitsbergen (zie kaart). Op de meeste dagen gingen we twee keer aan land, 's ochtends en 's middags. Vaak waren we een deel van de dag aan het varen. We verlieten het schip met kleine rubberbootjes (waarin we soms ook stukken rondvoeren om bijv. tussen de ijsschotsen te filmen/fotograferen/tekenen/geluid opnemen/etc.) en vanwege de ijsberen werd er dan een gebied bepaald waarin we ons vrij konden bewegen. Daar kon iedereen dan zijn/haar ding doen. Voor mij was dat veel fotograferen met diverse camera's, ik heb kleinbeeld-dia's gemaakt vooral van veel structuren in ijs en sneeuw, middenformaat landschapsfoto's met mijn Hasselblad, en video's met een digitale camera.

Een rubberboot vol kunstenaars, ik zit voorin met de witte muts | Foto: Beili Liu

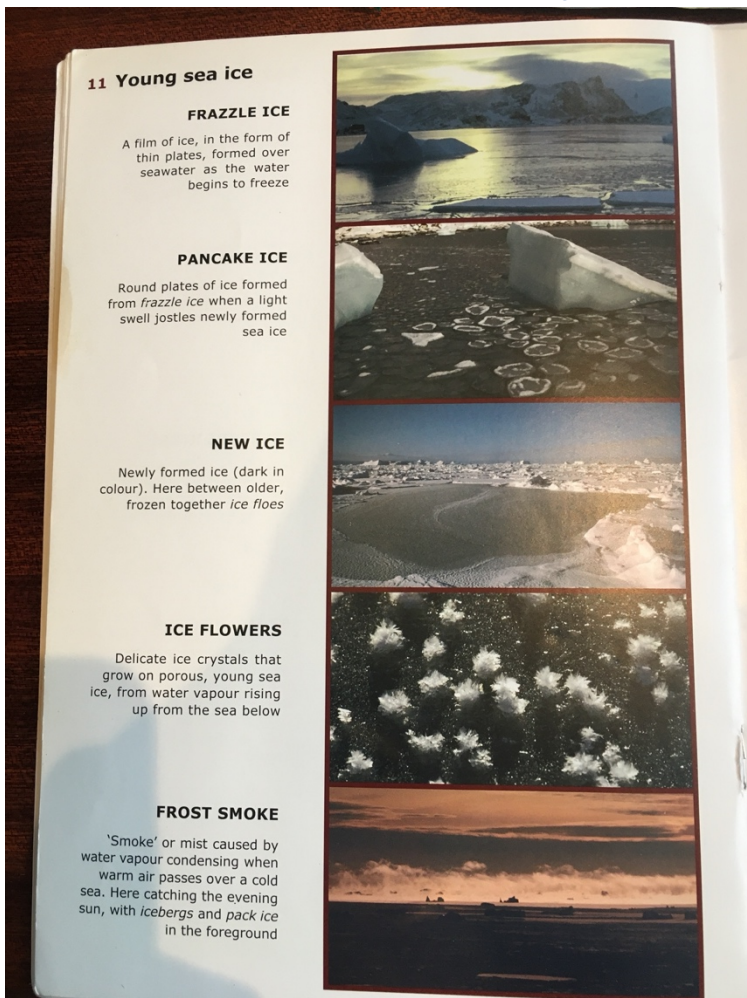
Twee gidsen, Sarah & Tuomas | Foto's : Cedric Bomford & Darby Minow Smith

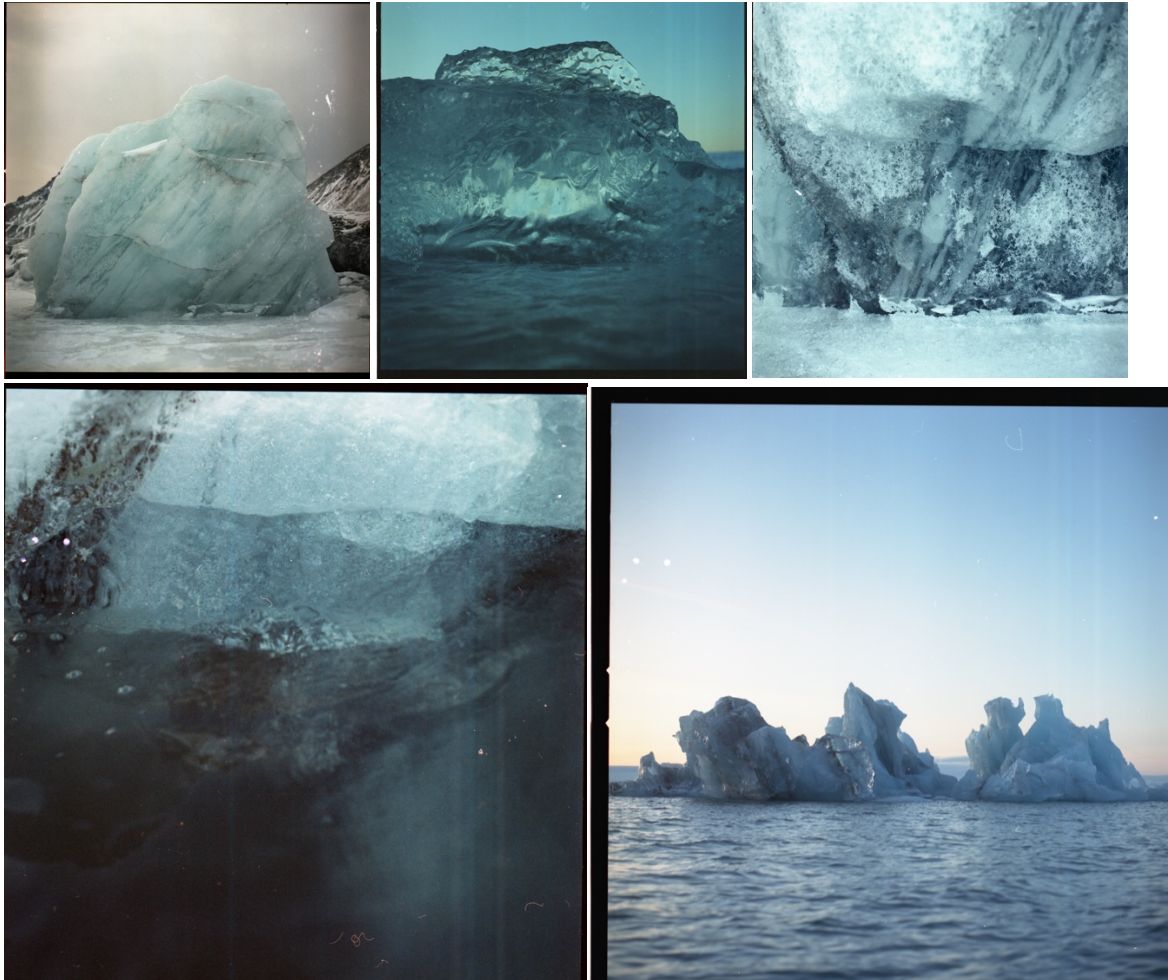
De kunstenaars maakten heel divers werk en dat was fijn, er waren bijvoorbeeld schrijvers, theatermakers, dichters, fotografen, tekenaars, schilders, veel multidisciplinaire kunstenaars, en iedereen reageerde op een andere manier op het landschap. De een verzamelde materialen om thuis pigmenten mee te maken. De ander observeerde vooral om er later over te gaan schrijven. We inspireerden elkaar en vonden elkaar in de liefde voor dit landschap. Sommigen hadden meer last van de extreme omstandigheden en kou, zelf kon ik daar eigenlijk grotendeels van genieten en goed in werken. We hebben in de avonden, aan boord, ook elkaar ons (eerdere) werk gepresenteerd met een beamer in de vorm van artist talks, dat was mooi om te doen en zien.

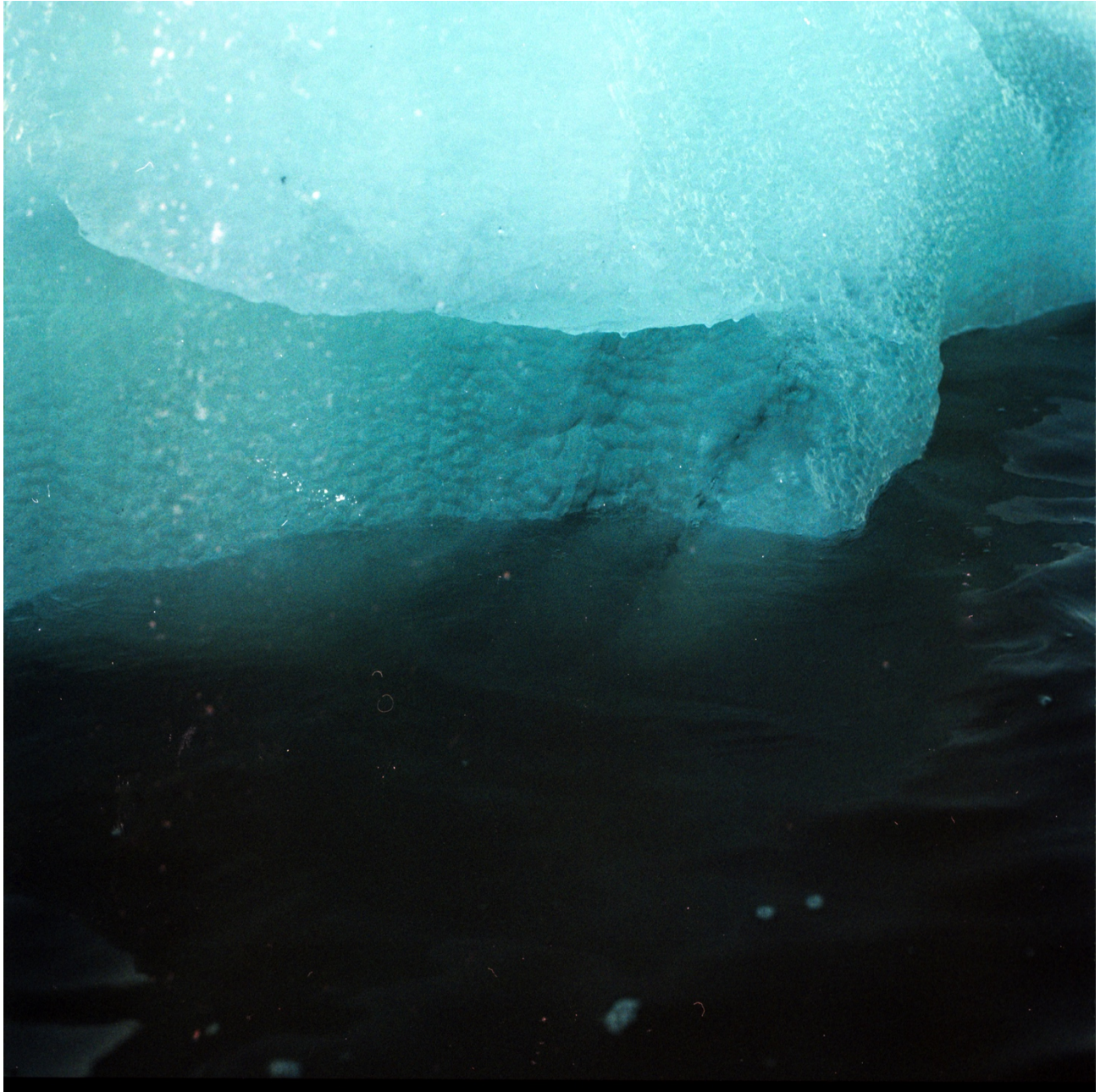

De reis duurde drie weken in totaal en zat vol wonderen. Het licht alleen al, de dagen kenden een eindeloze schemering, lange gouden uren en pastelkleuren, en 's nachts werd het wonderlijke schouwspel van overdag vaak nog overtroffen door het noorderlicht. De gletsjers natuurlijk, en de vele zeehonden, vogels, walrussen, poolvossen en bovenal rendieren die we ontmoetten. Maar het grootste wonder voor mij was het ijs, het ijs in al haar vormen. Grote brokken en schotsen. Dunne laagjes op de zee. Oeroude ijskappen.

Ik heb me in het zeeijs en gletsjerijs verdiept en zo'n rijkdom mogen zien. Ik zag zwarte lijnen sediment in het ijs. Blauwgroene dieptes in het ijs. Samengeperste wonderlijke vormen. En dan te weten dat dit smelt, dat het snel smelt, dat de gidsen telkens weer de lijnen kunnen aanwijzen: het kwam tot hier, en toen tot hier, en nu tot hier. Hierbij een aantal (ruwe, nog ongecorrigeerde) scans van negatieven, en daarna twee favorieten:

Ik zal nog veel tijd nemen om met dit beeldmateriaal te spelen en combinaties te zoeken tussen tekst en beeld, projecties te maken met de dia's en presentatievormen uit te proberen. Voor mij is het maken van foto's slechts het eerste deel van het maakproces, en wat daarna volgt is minstens zo belangrijk. Schuiven, selecteren, combineren.

Zoals ik eerder even kort noemde heb ik ook video's gemaakt. Daarin raak ik, op verschillende manieren, ijs aan. Soms heb ik een stuk in mijn handen, soms ga ik met mijn hand over een groter stuk ijs, tast ik het af, aai ik het. Het heeft bijna iets sensueels, alsof ik een geliefde aanraak of alsof ik een parel, een schat, koester. En tegelijkertijd zie je mijn hand verkleuren van de kou, zie je dat de bewegingen niet echt soepel zijn. Die videowerken zeggen veel en ik wil hier ook zeker mee, en zie mogelijkheden om een videowerk of bijvoorbeeld een installatie, misschien met een voice-over, hiermee te maken.

Screenshot uit video

Kortom: ik heb een onvergetelijke reis gemaakt naar een zowel krachtige als kwetsbare plek die er nu nog is, waarin alles veranderd, een reis waarin ik dingen heb mogen zien die ik nooit en te nimmer zal vergeten, interessante kunstenaars heb leren kennen en waarvandaan ik bovendien ben thuisgekomen met een rijkdom aan materiaal, waar ik nog lang uit kan putten en wat ongetwijfeld tot mooi werk gaat leiden.

Heel veel dank voor jullie steun!

Hartelijke groet,
Sanne Kabalt

www.sannekabalt.com

N.B. Tenzij anders vermeld zijn de foto's in dit verslag door mij gemaakt.